

# ПОЧУТТЯ ПСИХОЛОГІЧНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ ОСОБИСТОСТІ В СУЧАСНОМУ ПРОСТОРІ

*Володарська Наталія Дмитрівна, кандидат психологічних наук, старший науковий співробітник Інституту психології імені Г. С. Костюка НА ПН України, Україна*

**Актуальність** Актуальність дослідження психологічного благополуччя у контексті соціалізації сучасної молоді визначається змінами в різних сферах життєдіяльності. Нові стандарти благополуччя матеріальній, інформаційній, культурній сферах формують нові уявлення психологічного благополуччя. Однією з важливих завдань в дослідженні благополуччя є визначення і диференціація основних чинників, що впливають на стан психологічного благополуччя в сучасному просторі, систематизація, визначення їх значущості. Недостатньо розкритим залишаються особливості переживань, емоційного реагування особистості, як складової психологічного благополуччя.

**Метою** дослідження є теоретико-методологічний аналіз сучасних досліджень психологічного благополуччя у контексті життєвих цілей, перспектив.

**Результати теоретичного аналізу.** На основі моделей суб'єктивного благополуччя, які представлені у роботах зарубіжних дослідників Е. Діннера, Н. Бредьерна, К. Ріфф, сформовані сучасні уявлення про суб'єктивне благополуччя як систему, що складається з підсистем: когнітивної та емоційної. Когнітивна підсистема включає в собі уявлення особистості про власне буття, емоційна ж – домінуючий емоційний фон відносно різних аспектів свого життя, позитивний емоційний настрій. Американські вчені Ф. Ендрюс, С. Уитні вивчали суб'єктивне переживання задоволеності життям, як емоційного благополуччя. Вони вважали гедоністичні переживання активізуються творчістю, творчість допомагає шукати нові асоціації і підходи до внутрішніх проблем, а з іншої сторони представляє присутність розвинутого самоконтролю, організованості, умінням себе

дисциплінувати. М. Аргайл до чинників, що впливають на позитивні і негативні емоції та задоволеність особи, відносить соціальні стосунки (дружба, кохання та шлюб, батьківщина), роботу та занятість (рівень оплати праці), наявність почуття гумору, дозвілля, прибутку, соціальний статус, вік, стать, особистісні характеристики, релігію, національні відмінності. Саме баланс позитивних і негативних емоцій і створює почуття психологічного благополуччя. М. Селигман та К. Петерсен класифікували позитивні риси характеру особистості, які формують психологічне благополуччя. У дослідженнях вітчизняних вчених Р. Шаміонова, Л. Сердюк, Н. Володарської та інших зазначаються сфери впливу на психологічне благополуччя особистості, що вмістили в себе: мотиваційну сферу, потребу, моральну, ціннісну, смислову, творчу, афективну сферу життя. Також висвітлюються питання структури суб'єктивного благополуччя, чинників впливу на суб'єктивне благополуччя, гендерних особливостей в переживанні суб'єктивного благополуччя. Віковий аспект переживання суб'єктивного благополуччя визначається особливістю ціннісно-мотиваційного аспекту індивідуальної свідомості на етапі її активного становлення. Стабілізація устремлінь, переживань стосовно життєвих перспектив відбувається в віці 20-30 років.

**Висновки.** Узагальнюючи різні теоретичні підходи ми визначили психологічні ознаки суб'єктивного благополуччя - суб'єктивність (суб'єктивне благополуччя як складова індивідуального досвіду кожного суб'єкта); позитивність виміру (суб'єктивне благополуччя не лише як констатація факту відсутності негативних факторів, необхідність наявності позитивних показників); глобальність виміру (зазвичай для адекватної оцінки суб'єктивного благополуччя особистості слід включити оцінку всіх аспектів життя людини за певний тривалий період часу). Отже, поняття психологічного благополуччя нами розглядається як багатofакторний конструкт, що являє собою взаємопов'язані та тісно сплетені культурні, соціальні, психологічні, фізичні, економічні та духовні чинники.